

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

HÜSEYİN CANTAYAN VE ŞÜKRAN CANTAYAN BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2015/8800)

Karar Tarihi: 18/4/2019

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Burhan ÜSTÜN
Hicabi DURSUN
Kadir ÖZKAYA
Raportör : Şermin BİRTANE
Başvurucular : 1. Hüseyin CANTAYAN
2. Şükran CANTAYAN
Vekili : Av. Erol BİNGÖL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; tıbbi ihmal sonucu zarara uğranılması nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının, aleyhe vekâlet ücretine hükmedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 20/5/2015 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, başvuru hakkında görüş sunulmayacağını bildirmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Başvuru Tarihine Kadar Yaşanan Gelişmeler

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

7. Birinci başvurucu Şükran Cantayan hamile olduğu sırada meydana gelen kanama nedeniyle 6/3/2004 tarihinde Erciş Devlet Hastanesine (Hastane) müracaat etmiş ve kadın doğum servisine yatışı sağlanmıştır. Aynı tarihte uygulanan tedavi sırasında başvurucuya enjeksiyon yapılmış daha sonra birinci başvurucunun sol bacağına ağrı ve uyuşma şikâyetleri ortaya çıkmıştır. Başvurucu 18/3/2004 tarihinde taburcu edilmiştir.

8. Başvurucular, hizmet kusuru nedeniyle birinci başvurucunun sol bacağına inceleme ve kısıalma şeklinde kalıcı sakatlık meydana geldiğinden bahisle Sağlık Bakanlığı aleyhine 7/10/2005 tarihinde Van 1. İdare Mahkemesinde maddi ve manevi tazminat davası açmışlardır.

9. Mahkeme konuyla ilgili olarak Adli Tıp Kurumundan (ATK) bilirkişi raporu istemiştir. ATK'nın 25/5/2009 tarihli raporunda; enjeksiyonun kim tarafından ne zaman yapıldığına dair tıbbi delil bulunmadığı, bu nedenle görüş bildirilemeyeceği belirtilmiştir.

10. Mahkemece söz konusu rapor yeterli görülmeyerek yeniden bilirkişi raporu verilmesi istenmiştir. ATK'nın 8/2/2010 tarihli raporunda; birinci başvurucuya Erciş Devlet Hastanesinde düşük riski nedeniyle gördüğü tedavi sırasında enjeksiyon yapılmış olduğu, ancak Hastanedeki tedavi sırasında veya taburcu işlemleri sırasında kişinin bacağına veya ayağında herhangi bir şikâyet olduğuna dair tıbbi belgelerde kayıt bulunmadığından siyatik sinir zedelenmesine neden olan olayın hangi tarihte meydana geldiği ve neye bağlı olduğunun eldeki mevcut verilerle bilinmeyeceği bildirilmiştir.

11. Mahkeme tarafından 7/10/2010 tarihli ara kararla önceki raporlar arasında çelişkiler bulunduğu belirtilerek ATK Genel Kurulundan bilirkişi raporu istenilmiştir. Mahkemenin söz konusu ara kararında birinci başvurucuya Erciş Devlet Hastanesindeki tedavisi sırasında 6/3/2004 tarihinde enjeksiyon yapıldığının açık ve taraflar arasında tartışmasız olduğu belirtilmiştir. Aynı şekilde taburcu olmasından on altı gün sonra yapılan muayene raporunda hastanın şikâyeti kısmında "*yaklaşık 20 gün önce sol kalça bölgesinden iğne yapılmış, ayakta uyuşma başlamış*" ifadesiyle başvurucunun şikâyetlerinin tıbbi belgelerde kayda geçmiş olduğu vurgulanmıştır. Mahkeme, aşağıda belirtilen şu hususlar hakkında rapor düzenlenmesini talep etmiştir:

a) Birinci başvurucunun sol bacağına meydana gelen inceleme ve kısıalma şeklindeki kalıcı sakatlığın 6/3/2004 tarihinde yapılan enjeksiyondan ya da enjekte edilen ilacın etken maddesinden kaynaklanmış olup olamayacağı (ilacın içerdiği etken maddenin niteliği ve muhtemel komplikasyonları, enjeksiyonun hatalı uygulanmış olması hâlinde böyle bir sakatlığa sebebiyet verip vermeyeceği gibi konular etraflıca değerlendirilmek suretiyle),

b) Enjeksiyonun tıp kurallarına uygun şekilde yapılmış olması hâlinde bile böyle bir sakatlığın gerçekleşmesinin mümkün olup olmadığı,

c) Birinci başvurucudaki sakatlık ile 6/3/2004 tarihli enjeksiyon arasında uygun illiyet bağı kurulamıyor ise bu türden sakatlığın sebeplerinin neler olabileceği, başvurucunun bacağına meydana gelen sakatlığın sebepleri ortaya konulamıyorsa bunun nedenlerinin ne olduğu.

12. ATK Genel Kurulunun 3/2/2011 tarihli raporunda şunlar belirtilmiştir:

a) Birinci başvurucunun taburcu olmasından on altı gün sonra yapılan *elektromiyografi* (EMG) tetkiklerinde tespit edilen enjeksiyon nöropatisiyle uyumlu bulguların EMG çekiminden en az beş gün öncesine ait olması gerektiği, kişinin hastanede yattığı dönemi de içine alan dönemde sinir hasarının oluştuğunun kabul edildiği ancak ne zaman oluştuğunun kesin olarak tespit edilemeyeceği,

b) Enjeksiyon doğru yere yapılsa dahi sinir hasarının *ödem, hematom* gibi kitle oluşturan nedenlerle olabileceği gibi sinire nüfuz ederek toksik sebeplerle de oluşabileceği,

c) Birinci başvurucuya enjekte edilen P. isimli ilacın toksik etkilerinin araştırıldığına dair literatür bilgisi saptanmadığı, olayın bir komplikasyon olarak değerlendirildiği.

13. Başvurucu anılan rapora itiraz etmiştir. Ancak Mahkemece itiraz yerinde görülmeyle ATK Genel Kurulunun 3/2/2011 tarihli raporu esas alınmak suretiyle 17/4/2012 tarihinde dava reddedilmiştir. Karar gerekçesinde olayda idareye yüklenebilir ağır bir hizmet kusurunun bulunmadığı ve meydana gelen zararlar sağlık hizmeti arasında nedensellik bağlantısı kurulamadığı ifade edilmiştir.

14. Temyiz incelemesinde Danıştay Onbeşinci Dairesinin 20/5/2014 tarihli ilamıyla derece mahkemesi kararının tazminat talebinin reddine ilişkin kısmı onanmış, idare lehine maktu vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiği gerekçesiyle vekâlet ücretine ilişkin kısmı bozulmuştur. Başvurucuların karar düzeltme istemi aynı Dairenin 18/2/2015 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Bu karar başvurucular vekiline 21/4/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

15. Başvurucular 20/5/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

B. Başvuru Tarihinden Sonra Yaşanan Gelişmeler

16. Mahkeme tarafından bozma kararına uyulmuş ve 19/6/2015 tarihli kararlar idare lehine 600 TL maktu vekâlet ücretine hükmedilmiştir. Söz konusu karar Danıştay Onbeşinci Dairesinin 8/2/2016 tarihli kararıyla onanmıştır. Karar düzeltme istemi 15/11/2016 tarihinde reddedilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

17. 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. maddesi.

18. Anayasa Mahkemesi, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı ya da yargı kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla 31/7/2018 tarihinden önce gerçekleştirilen bireysel başvurulara ilişkin olarak Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu Başkanlığına (Tazminat Komisyonu) başvuru imkânının getirilmesine ilişkin mevzuata önceki içtihadında yer vermiştir (ilgili hukuk için bkz. *Ferat Yüksel*, B. No: 2014/13828, 12/9/2018, §§ 11-14).

B. Uluslararası Hukuk

19. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "*Özel ve aile hayatına saygı hakkı*" kenar başlıklı 8. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir."

20. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), kişilerin fiziksel ve ruhsal bütünlüklerinin korunması, kendilerine uygulanan tedaviye dâhil olmaları, bu hususta rıza göstermeleri ve maruz kaldıkları sağlık risklerini değerlendirmelerine yardımcı olan bilgilere erişimlerinin Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamı içerisinde yer aldığını kabul etmektedir (*Trocellier/Fransa* (k.k.), B. No: 75725/01, 5/10/2006; *İclal Karakoca ve Hüseyin Karakoca/Türkiye* (k.k.), B. No: 46156/11, 21/5/2013).

21. AİHM kararlarına göre devletler -ister kamu isterse özel sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilsin- sağlık hizmetlerini, hastaların yaşamları ile fiziksel ve ruhsal bütünlüğünün korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (*Vo/Fransa* [BD], 53924/00, 8/7/2004, § 90; *Calvelli ve Cigliò/İtalya* [BD], 32967/96, 17/1/2002, § 49).

22. AİHM'e göre taraf devletler, uygulanması planlanan tıbbi işlemin öngörülebilir sonuçları hakkında doktorların hastalara önceden bilgi vermelerini sağlayacak gerekli düzenleyici tedbirleri almak zorundadır. Bunun bir sonucu olarak hastanın önceden bilgilendirilmesi söz konusu olmadan öngörülebilir nitelikte bir riskin ortaya çıkması durumunda, ilgili devlet hastaya bilgi verilmemesinden doğrudan sorumlu tutulabilmektedir (*Şerif Gecekuşu/Türkiye* (k.k.), B. No: 28870/05, 25/5/2010).

23. Tıbbi bir hatanın ve hastane hizmetlerindeki eksikliklerin sorumluluğunun Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında doğrudan devlete atfedilmesi için yeterli olup olmadığı hususunda AİHM, farklı tıbbi bilirkişi raporlarında ve hatta iç yargı organlarının kararlarında her türlü tıbbi hata ve ihmalin ihtimal dışı bırakıldığı bir davada (*Yardımcı/Türkiye*, B. No: 25266/05, 5/1/2010, § 59) her halükârda bu sonuçları sorgulamanın veya sahip olduğu tıbbi bilgilerden hareketle bilirkişilerin vardığı sonuçların doğruluğu hakkında tahminlere dayalı olarak fikir yürütmenin görevleri arasında olmadığına işaret etmiştir (*Tysiç/Polonya*, B. No: 5410/03, 20/3/2007, § 119, *Yardımcı/Türkiye*, § 59).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

24. Mahkemenin 18/4/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucuların İddiaları

25. Başvurucular; yanlış enjeksiyon sebebiyle yaşam hakkının ihlal edildiğini, bilirkişi raporlarının gerçeği yansıtmadığını ve meslektaş olan doktorları koruma amacıyla hazırlanmış olduğunu ileri sürmüşlerdir.

2. Değerlendirme

26. İddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

27. Anayasa'nın 56. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler."

28. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16).

29. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmekte olup söz konusu düzenleme, Sözleşme'nin 8. maddesi çerçevesinde özel hayata saygı hakkı kapsamında güvence altına alınan fiziksel ve zihinsel bütünlüğün korunması hakkına karşılık gelmektedir.

30. Anayasa Mahkemesi daha önceki kararlarında, kasıt söz konusu olmaksızın hekim kusuru nedeniyle vücut bütünlüğünün zarar gördüğü şeklindeki tıbbi ihmale dair şikâyetleri Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında incelemiştir (*Melahat Sönmez*, B. No: 2013/7528, 9/9/2015; *Ahmet Sevim*, B. No: 2013/474, 9/9/2015; *Hilmi Düzgüner*, B. No: 2014/9690, 11/5/2017).

31. Anılan kararlar doğrultusunda somut olayda başvurucuların tıbbi ihmale dayalı tüm şikâyetlerinin Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında incelenmesi gerekmektedir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

32. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

(1) Genel İlkeler

33. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Bu kapsamda anılan Anayasa hükmü ile kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğü gerek kamusal yetkilerle donatılmış kişilerin gerekse özel kişilerin müdahalelerine karşı güvence altına alınmıştır (*Özkan Şen*, B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 40).

34. Anayasa'nın 17. maddesinin amacı, esas olarak bireylerin maddi ve manevi varlığına karşı devlet tarafından yapılabilecek keyfî müdahalelerin önlenmesidir. Bunun yanı sıra devletin tıbbi müdahaleler nedeniyle kişilerin maddi ve manevi varlığını etkili olarak koruma ve maddi ve manevi varlığına saygı gösterme şeklinde pozitif yükümlülüğü de bulunmaktadır (*Ahmet Acartürk*, B. No: 2013/2084, 15/10/2015, § 49). Nitekim Anayasa'nın 56. maddesinde de belirtildiği üzere pozitif yükümlülük, sağlık alanında yürütülen faaliyetleri de kapsamaktadır (*İlker Başer ve diğerleri*, B. No: 2013/1943, 9/9/2015, § 44).

35. Devlet, bireylerin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlıklarını koruma hakkı kapsamında ister kamu isterse özel sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilsin sağlık hizmetlerini hastaların yaşamları ile maddi ve manevi varlıklarının korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (*Ahmet Acartürk*, § 51).

36. İlke olarak tıbbi ihmallere ilişkin şikâyetler konusunda temel başvuru yolu, hukuki sorumluluğu tespit adına takip edilecek olan hukuk veya idari tazminat davası yoludur (*Nail Artuç*, B. No: 2013/2839, 3/4/2014, § 38).

37. Maddi ve manevi varlığı koruma hakkı kapsamında hukuki sorumluluğu ortaya koymak adına adli ve idari yargıda açılacak tazminat davalarının makul derecede dikkatli ve özenli inceleme şartını yerine getirmesi gerekmektedir. Derece mahkemelerinin bu tür olaylara ilişkin yürüttükleri yargılamalarda Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği seviyede derinlik ve özenle bir inceleme yapıp yapmadıklarının ya da ne ölçüde yaptıklarının da Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira derece mahkemeleri tarafından bu konuda gösterilecek hassasiyet, yürürlükteki yargı sisteminin daha sonra ortaya çıkabilecek benzer hak ihlallerinin önlenmesinde sahip olduğu önemli rolün zarar görmesine engel olacaktır (*Yasin Çıldır*, B. No: 2013/8147, 14/4/2016, § 57; *Tevfik Gayretli*, B. No: 2014/18266, 25/1/2018, § 32).

38. Diğer taraftan belirtmek gerekir ki olayların oluşumuna ilişkin delillerin değerlendirilmesi öncelikle idari ve yargısal makamların ödevidir. Aynı şekilde başvuru dosyasında bulunan tıbbi bilgi ve belgelerden hareketle bilirkişilerin vardığı sonuçların doğruluğu hakkında fikir yürütmek Anayasa Mahkemesinin görevi değildir (*Mehmet Çolakoğlu*, B. No: 2014/15355, 21/2/2018, § 47). Ancak kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında yerine getirmek zorunda olduğu usul yükümlülüklerinin somut olayda yerine getirilip getirilmediğinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi için ilgili anayasal kurallar bağlamında derece mahkemelerinin kendilerine tanınmış takdir yetkileri çerçevesinde hareket edip etmediklerinin denetlenmesi gerekir. Bu bağlamda müdahaleyi haklı göstermek için öne sürülen gerekçelerin ilgili ve yeterli olup olmadığı incelenmelidir (*Murat Atılgan*, B. No: 2013/9047, 7/5/2015, § 44).

39. Bu bağlamda derece mahkemelerinin gerekçeleri, tarafların kanun yoluna başvuru imkânını etkili şekilde kullanabilmesini sağlayacak surette ayrıntılı olarak ortaya konulmalı; ulaşılan sonuçlar yeterli açıklıktaki bilimsel görüş ve raporlar gibi somut, nesnel verilere dayandırılmalıdır (*Murat Atılgan*, § 45).

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

40. Anayasa Mahkemesi yukarıda değinilen Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında devlete düşen pozitif yükümlülüklerin somut olay bağlamında yerine getirilip getirilmediğini

denetlemek durumundadır (*Tevfik Gayretli*, § 36). Bu sebeple başvuruya konu olay, devletin kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkına ilişkin pozitif yükümlülüğü kapsamında incelenmiştir.

41. Somut olayda derece mahkemesi tarafından bilirkişi raporları arasındaki çelişkilerin giderilmesi için ATK Genel Kurulundan bilirkişi raporu alındığı görülmektedir. Derece mahkemesinin çelişkileri gidermeye yönelik ayrıntılı sorular yönelttiği, ATK Genel Kurulunda hazırlanan raporda bu soruların tümüne detaylı yanıtlar verilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu bilirkişi raporunda karşılaşılan durum komplikasyon olarak değerlendirilmiş ve idarenin eyleminin tıp kurallarına uygun olduğu yönünde görüş bildirilmiştir. Mahkeme tarafından da anılan bilirkişi raporuna dayanılarak davanın reddine karar verildiği görülmektedir.

42. Buna göre derece mahkemesince yapılan yargılamada tıbbi ihmal iddialarının araştırılması ve durumun açıklığa kavuşturulması için alınan uzman bilirkişi raporunda yeterli somut bulgu ve tespitlere yer verilerek, başvuruçuların iddialarının ayrıntılı bir biçimde tartışıldığı ve karşılandığı görülmektedir. Derece mahkemesi önceki bilirkişi raporları arasındaki çelişkileri giderdiğini, bilimsel veri ve içeriğe sahip olduğunu belirterek ATK Genel Kurulunun raporunu karar vermeye elverişli bulunduğunu açıklamış ve rapor doğrultusunda davanın reddine karar vermiştir.

43. Buna göre derece mahkemesince yapılan yargılamada tıbbi ihmal iddialarının araştırılması ve durumun açıklığa kavuşturulması için alınan uzman bilirkişi raporunda yeterli somut bulgu ve tespitlere yer verilerek başvuruçuların iddialarının ayrıntılı bir biçimde tartışıldığı ve karşılandığı görülmektedir. Aynı zamanda derece mahkemesinin kararında ATK Genel Kurulunun raporuna itibar edilmesinin sebeplerinin de belirtilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

44. Yargılama sürecinde bir avukat tarafından temsil edilen başvuruçuların, bilirkişi raporlarına ve kararlara karşı kanuni yollara başvurabildikleri ve bu surette meşru çıkarlarının korunması için söz konusu davaya gerekli olduğu ölçüde etkili katılımlarının sağlandığı, dava dosyasını inceleyip ayrıca bilgi ve belge sunabildikleri, toplanan delillerden haberdar edildikleri anlaşılmaktadır.

45. Sonuç olarak başvuruçuların ileri sürdüğü iddialar hakkında alınan ATK Genel Kurulunun raporuna dayanılarak verilen derece mahkemesi kararı, konuyla ilgili ve yeterli bir gerekçe içermektedir. Bu durumda uyuşmazlığın çözümü için esaslı olan iddiaların derece mahkemelerince Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği özen ve derinlikte incelendiği anlaşılmaktadır. Somut olay bakımından kamu makamlarının pozitif yükümlülüklerinin yerine getirilmediği söylenemeyeceğinden kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edilmediği sonucuna varılmıştır.

46. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvuruçuların İddiaları

47. Başvuruçular, yargılamanın çok uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

2. Değerlendirme

48. 31/7/2018 tarihli ve 30495 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 20. maddesiyle 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'a geçici madde eklenmiştir.

49. 6384 sayılı Kanun'a eklenen geçici maddeye göre yargılamaların uzun sürmesi ve yargı kararlarının geç veya eksik icra edilmesi ya da icra edilmemesi şikâyetiyle Anayasa Mahkemesine yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesi önünde derdest olan bireysel başvuruların başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Tazminat Komisyonu tarafından incelenmesi öngörülmüştür.

50. Anayasa Mahkemesi *Ferat Yüksel* kararında; yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı ya da yargı kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla 31/7/2018 tarihinden önce gerçekleştirilen bireysel başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru imkânının getirilmesine ilişkin yolu, ulaşılabilir olma, başarı şansı sunma ve yeterli giderim sağlama kapasitesinin bulunup bulunmadığı yönlerinden inceleyerek etkililiğini tartışmıştır (*Ferat Yüksel*, § 26).

51. *Ferat Yüksel* kararında özetle; anılan başvuru yolunun kişileri mali külfet altına sokmaması ve başvuruda kolaylık sağlaması nedenleriyle ulaşılabilir olduğu, düzenleniş şekli itibarıyla ihlal iddialarına makul bir başarı şansı sunma kapasitesinden mahrum olmadığı ve tazminat ödenmesine imkân tanınması ve/veya bu mümkün olmadığında başka türlü telafi olanakları sunması nedenleriyle potansiyel olarak yeterli giderim sağlama imkanına sahip olduğu hususunda değerlendirmelerde bulunulmuştur (*Ferat Yüksel*, §§ 27-34). Bu gerekçeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesi, ilk bakışta ulaşılabilir olan ve ihlal iddialarıyla ilgili başarı şansı sunma ve yeterli giderim sağlama kapasitesi olduğu görülen Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun *ikincil niteliği* ile bağdaşmayacağı sonucuna vararak başvuru yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle kabul edilemezlik kararı vermiştir (*Ferat Yüksel*, §§ 35, 36).

52. Mevcut başvurunun bu kısmı yönünden söz konusu karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

53. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemiş olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Mahkemeye Erişim Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucuların İddiaları

54. Başvurucular, aleyhlerine maktu vekâlet ücretine hükmedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

2. Değerlendirme

55. Somut olayda başvuru aleyhine hükmedilen vekâlet ücretinin kanuni dayanağının bulunduğu, gözetilen meşru amaç ile korunmak istenen hak açısından orantılı

olduğu, başvurucular üzerinde dava açmayı imkânsız kılacak veya aşırı derecede zorlaştıracak ağır bir ekonomik yük oluşturmadığı anlaşıldığından mahkemeye erişim hakkına yönelik bir ihlal olmadığını açık olduğu sonucuna varılmıştır (Ş.Ç., B. No: 2012/1061, 21/11/2013, §§ 28-33; *Serkan Acar*, B. No: 2013/1613, 2/10/2013, §§ 38-39).

56. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemiş olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvurucular üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/4/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Kadir ÖZKAYA